

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Анна Илчева Цоловска,
член на научно жури по процедура за заемане на академична длъжност „професор“
в Област на висше образование 8. Изкуство
Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство
(Графика и технологии)
Факултет по науки за образованието и изкуствата
СУ „Св. Климент Охридски“
Конкурсът е обявен в Държавен вестник бр. 65 от 28. 07. 2023 г.

Процедурата на конкурса е в пълно съответствие с изискванията на държавните и университетските нормативни документи относно заемането на академични длъжности.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в Област на висше образование 8. Изкуство, Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Графика и технологии), участва един кандидат – доц. д-р Снежина Колева Бисерова.

Конкурсът е обявен за нуждите на Катедра „Визуални изкуства“, Факултет по науки за образованието и изкуствата, СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Данни за кандидата

Снежина Колева Бисерова завършва висше художествено образование – степен „Магистър“ в специалност „Графика“ на ВИИИ „Николай Павлович“ (понастоящем НХА), София през 1988 г.

През 2007 г. тя защитава докторска дисертация по “Изкуствознание и изобразителни изкуства, специалност Графика“ към НХА, диплома № 30957, издадена от ВАК.

През 2017 г. Спечелва конкурс за „главен асистент по Графика и технологии“ към СУ „Св. Климент Охридски“ - ФНОИ, катедра „Визуални изкуства“, София.

От 2020 г. е доцент по „Графика и технологии и графичен дизайн“ в СУ „Св. Климент Охридски“, ФНОИ, катедра „Визуални изкуства“, София.

От 2006 г. (и понастоящем) Бисерова е хоноруван преподавател по графика в НХА в специалност „Книга, илюстрация и печатна графика“.

В периода 2006 - 2017г. е преподавала като хоноруван преподавател по графика и технология в СУ „Св. Климент Охридски“ - ФНОИ, специалност „Изобразително

изкуство“, София.

Снежина Бисерова е автор с ярко и установено присъствие в художествения живот у нас и с многобройни успешни изяви в чужбина. Тя е художник, който с изкуството си и с творческото си поведение отстоява своя артистичен морал, което рефлектира върху преподавателската и дейност по най-възвишен и плодотворен начин. Хабилизационният и труд много подробно, отговорно и професионално ни представя темите и проблемите на нейните художествени интереси имащи многопластови и различни измерения в нашата художествена култура. Изследването ѝ, заедно с приложеният визуален материал и богата творческа биография осветяват детайлно огромната ѝ художествена и теоретична активност, както и самоотвержената ѝ работа по създаването и реализирането на множество арт проекти с участие на студенти и художници от България и чужбина в контекста на определени тенденции в изкуството, свързани с експерименти, които променят идеята за графичното пространство и неговото дефиниране. Трудът ѝ показва убедително големия творчески потенциал, който Бисерова има. В него този потенциал придобива конкретни и ясни очертания и се определя от силна и искрена воля за артистична себеизява.

Предложеният в конкурса хабилизационен труд „Транспозиции /Метафори на трансформираната реалност/“ се явява пример за отличен резултат от дълъг и много сериозен творчески процес в една доста характерна за графичните изкуства област, свързана с успешно приложение на опозиции, използвани в хармонични или в контрастни конфигурации. Художествените творби, представени в хабилизационния труд на Снежина Бисерова, са създадени след избирането ѝ за доцент и обхващат един много зрял етап от нейната творческа активност, който съвпада с най-ясно заявените ѝ позиции относно пространството и изкуството през последните години, когато тя изключително активно участва на сцената на съвременното изкуство в България.

Представените по конкурса материали напълно отговарят на изискванията на ЗРАСРБ.

Творческите изяви на Снежина Бисерова са впечатляващи както като количество, така и като качество. Затова тук ще бъдат посочени само избрани самостоятелни изложби, участия в общи изложби, форуми, публикации, доклади и уъркшопи от последните години, които представят нейните постижения в областта на графиката, арт-книгата и дейността ѝ като преподавател, куратор и координатор на изложби:

Монография:

2023 Бисерова, Снежина. „Транс-позиции“. УИ „Св. Климент Охридски“, ISBN 978-954-07-55694, София, 2023.

Други публикации – научна редакция и съставителство:

2020 Бисерова, Снежина, Грънчаров, Явор. ГРАФИЧНИ ТРАНСФОРМАЦИИ /Българска и нидерландска графика и арт-книга/ GRAPHIC TRANSFORMATIONS /Prints and Artist's Books from Bulgaria and the Netherlands/, София: Университетско Издателство „Св. Климент Охридски“, 2020, ISBN 978-954-07-5088-0. (финансирано по проект на ФНИ на СУ)

2022 Бисерова, Снежина, Грънчаров, Явор. ГРАФИЧНАТА ОБРАЗНОСТ – НОВА РЕАЛНОСТ, София: “Ars Millennium MMM” Foundation for Art and Culture, 2022, ISBN 978-954-2950-53-0. (финансирано по проект на ФНИ на СУ)

Публични лекции и доклади:

2023 Ръководител на международен уъркшоп и презентация по силиграфия с преподаватели и студенти от СУ, ФНОИ – катедра „Визуални изкуства“ и преподавател от факултета за образователни науки и изкуства на „Силезки Университет“ – Катовице, Полша, проведен на 15. 06. 2023 в Графично ателие (229), ФНОИ.

Международни изложби:

2023 Международно биенале на графиката – Варна, България. (участие във всички издания на биеналето от 1999 г.)

2023 Онлайн самостоятелна изложба-презентация на победителя в основния конкурс за 2022 година - Снежина Бисерова. Vincitori "Primo Premio SENIOR Grafica Italiana, организиран от Associazione Nazionale Incisori Italiani APS, Вигонца (Падуа), Италия.

2023 Ежегоден международен форум за графика малък формат, Lessedra Annual Mini-Print - Галерия Леседра, София, България. /от 2002 - участие във всички издания. От 2011 - член на международното жури/.

2022 Участие в международна кураторска изложба „GRAPHICS' RE-CONCEPT“, галерия „Сан Стефано“, София. Провежда се в рамките на проект „Графичната образност – нова реалност“, финансиран по ФНИ на СУ, с ръководител и куратор доц. д-р Снежина Бисерова.

2021 Второ международно триенале на графиката – Чешин, 2021 – Полша.

Самостоятелни, национални и групови изложби:

2023 Самостоятелна изложба ТРАНС-ПОЗИЦИИ (дигитална графика) Галерия „Алма Матер“- София. (изложени са 31 графични работи).

2023 Самостоятелна изложба “WIND, WATER, STONE” (графика и арт книга), галерия Сан Стефано, София. (изложени са 33 работи).

2023 Самостоятелна онлайн изложба „Транс-Позиции“. Изложбата е част от проект на катедра “Визуални изкуства“, ФНОИ с ръководител доц. д-р Снежина Бисерова „Графичната образност – нова реалност“, финансиран от ФНИ на СУ.

2023 „Вертикала и хоризонтала“, групов изложба на преподавателите от катедра „Визуални изкуства“, ФНОИ, СУ „ Св. Климент Охридски“ (по кураторски проект на проф. дн. Лаура Димитрова), м. януари, галерия "Алма Матер", СУ. Изложбата е посветена на 135-годишнината на Софийския университет. През м. март изложбата е представена в галерия "Нова сцена", Познан, Полша, а през м. май в Ниш, Сърбия.

2021 Самостоятелна изложба „КАМЪНИ“ 2022 Галерия „Етюд“, София. Изложбата съдържа 21 дигитални графики, вдъхновени от поезията на Борис Христов.

2022 Изложба „Вибрации на струните“, (кураторски проект на доц. Милена Блажиева с участието на преподаватели от катедра „Визуални изкуства“ на Софийския университет и от Националната художествена академия). Изложбата е представена в рамките на Научния фестивал в Катовице, Полша.

2022 „Избрано от международен екслибрис конкурс Варна“, галерия “Ereuve d'Artiste”, Антверпен, Белгия. Представителна селекция от графичната колекция на галерия Ларго, Варна - организатор на международно биенале за екслибрис Варна.

2022 Участие в групов изложба „Парчета огледална реалност CGD - отвъд технологиите“. Кураторски проект на Илиян Урумов. Галерия-книжарница „София Прес“, София.

2022 X форум „Малки графични форми 2022“, организиран от секция "Графика и илюстрация" на СБХ, галерия КО-ОП - София.

Научни и художественотворчески проекти:

Вътрешни научни проекти:

2020 Участие в проект „Галерия „Алма матер“ към ФНОИ. Художественотворчески изяви, посветени на 135-годишнината на Софийския университет“. Проект за художественотворческа дейност с международно участие, финансиран по ФНИ на СУ. Номер на договора: №80-10-33/20.04.2023 г. Ръководител на проекта: гл. ас. д-р Красимира Дренска; участници: проф. д. н. Лаура Димитрова, ФНОИ; Ваня Вълкова, докторант ФНОИ.

Международни художественотворчески проекти:

2020 Участие в проект “CORONA Alphabeth” (за азбучна арт книга), с автор Райнхилд Герум, Германия.

Снежина Бисерова многократно е печелила награди и номинации от национални и международни изложби и конкурси за творчеството си:

Награди:

2022 Международна награда „Леонардо да Винчи – универсален художник“ – за художествени постижения – от фондация EFFETTO ARTE, Италия.

2021 Първа награда от “Primo Premio Arte Grafica Digitale EX LIBRIS 22” – Вигонца (Падуа), Италия.

2022 Първа награда от “Primo Premio Arte Grafica Digitale LIBRO DARTISTA 22” – Вигонца (Падуа), Италия.

2022 Пети международен конкурс за екслибрис – Истанбул, Турция – Почетно отличие.

2021 “Primo Premio SENIOR Grafica Italiana 21” – Special Mention – Вигонца (Падуа), Италия.

2021 Почетен сребърен медал от Второ международно триенале мини принт „Инталио 2021“, Киев, Украйна.

2021 Специална награда за развитието на световното съвременно графично изкуство от Международно графично триенале, Битоля, Република Северна Македония.

2021 Първа награда в раздел Графика от Национална изложба за изобразително изкуство – Сливен, България.

2016 Снежина Бисерова е член на Съюза на българските художници (СБХ), на Association Internationale des Arts Plastiques (AIAP), UNESCO и на „Национална асоциация на италианските гравьори“.

Пълният брой на всички активности на Снежина Бисерова са описани надлежно в документацията на конкурса.

2. Обща оценка на хабилитационния труд на кандидата

В настоящия конкурс Снежина Бисерова се представя с хабилитационния труд „Транспозиции /Метафори на трансформираната реалност/“.

Считам, че той съответства напълно на темата на конкурса.

Към него тя предоставя богато портфолио с графични серии включващи голям брой творби, които визуално подкрепят теоретичните ѝ обосновки или по-скоро, теоретичните ѝ пояснения са изградени на основата на разсъждения върху графичните и технологичните решения и находки, станали причини за тези творби. Нейните работи показват отношението ѝ към композиране на основата на разнороден визуален материал, трансформации и създаване на нови реалности със собствен строеж, логика, ред, състояние и емоция. С други думи, на съвсем нов свят, но много осмислен и логичен.

Най-интересното е, че тази логичност не пречи на художественото присъствие на образа. Процесът на композиране при Бисерова е изцяло дигитален като включва авторски фотографии, рисувани елементи, геометрични форми. Целият този „антураж“ бива преконфигуриран до „неузнаваемост“ със средствата на софтуер и възможността за „многослойно блендиране“. Крайният резултат е оригинална метафорична образност в конкретен графичен контекст и създаване на авторски пластичен език, основаващ се на базови антиномии – „светло - тъмно“, „негатив - позитив“, „динамика - статика“. Така Бисерова, свеждайки „визуалния репертоар“ до най-първичен „монохромен“ контраст, ни показва в пълна степен до какво ниво на „внушение чрез игра с чистите принципи на контрапункта“ е възможно да се достигне. А тези възможности, отнасяйки ги до Снежина Бисерова и по-точно до нейното творчество, се оказват безкрайни и като визия и като емоция, породена от нея.

Ще изброя, съвсем накратко, какви са основните теми, които Бисерова засяга в хабилитационния си труд, защото за тях може да се говори безкрайно, както и за корелацията между тях и огромната графична продукция на авторката. Тези теми са организирани в четири раздела:

Първият раздел засяга „Дигиталната графика“ като основна област на творческия ѝ интерес в контекста на съвременните тенденции. Тук Бисерова ни представя прекрасната си серия – „НАТУРА САКРА“, включваща 24 работи, проектирани дигитално и реализирани в техниката дигитален печат. Това е великолепна графична образност, която въздейства като музика. Бисерова търси в „Сакралните пространства своеобразни обиталища на духа“ и ги намира, по моему и за нас, които наблюдаваме работите ѝ.

Друг прекрасен цикъл в този раздел е „ДЕХУМАНИЗИРАНИ ПРОСТРАНСТВА“ – „свят-метафора на самотата, изолацията и отчуждението на човека“. Също и графичната серия – „КАМЪНИ“ – вдъхновена от поезията на Борис Христов. Тази серия е изпълнена в техниката на дигиталната графика и технологичните възможности на цифровата фотогравюра.

Във вторият раздел Снежина Бисерова разисква, като подкрепя с визуален материал от собствени творби, представляващи графични серии, изпълнени в техниката на високия, дълбокия и повърхнения печат, при които при трансфера на изображението върху печатните форми са използвани дигитални технологии. Тук ще отбележа серията „ПРОЗОРЕЦЪТ НА КОРА“, включваща седем работи в техниката трансферна акватинта.

Третият раздел е посветен на едно библиофилско издание и две арт книги. Тук ще отбележа само имената на арт книгите – „Корона на Бъдеще“, „Изтокът среща Запада“ и на библиофилското издание посветено на „OCTAVIO PAZ /selected poems/“, тъй като в своя труд Бисерова много подробно е анализирала историята на тяхното създаване и коментарите върху подобен текст могат да бъдат повод за последващо изследване.

И четвъртият раздел е обособен от работата ѝ в жанра „Екслибрис“, който е от голямо значение за авторката, и където тя печели множество международни награди и признания за творчеството си.

Като цяло, творчеството на доц. Снежина Бисерова и нейните теоретични обосновки са сериозни достижения в областта на изкуството и аз ги оценявам много високо.

3. Преподавателска дейност

Доц. д-р Снежина Бисерова е преподавател с много голям опит. Тя е, бих казала, най-щедрият в преподаването колега, когото познавам. Освен с огромната ерудиция, с която е подплатено нейното знание, то непрекъснато се обогатява от непрестанните ѝ експерименти и търсения в областта на художествения образ или в начина, по който може да се изрази чрез невъобразими нови методи и технологии. Всеки, който се е докоснал до нейното преподаване, знае колко неуморна и сърцата е работата ѝ със студентите, какви знания и тънкости в материята тя не си спестява да преподаде. Как нейните студенти, увлечени от вдъхновението по изкуството, с което тя ги заразява, печелят награди, конкурси и биват допускани от строги журита до възможност за професионални изяви на национални и международни изложби и форуми. Знанията и практиките, които нейните студенти усвояват благодарение на нейната всеотдайност, ги правят за много кратко време отлични професионалисти, отличаващи се с високи постижения в конкурентна среда. Бисерова разработва, въвежда и непрекъснато развива и надгражда собствени методи и интегрира изключително разнообразен и широк спектър от материали и технологични средства в преподавателската си дейност по учебните дисциплини „Графика и технологии“ и „Графичен дизайн“, като съумява да направи процеса на работа интересен и достъпен за студентите, независимо от условията. Методите в преподавателската работа на Снежина Бисерова са базирани на лични експерименти и на богатия и опит с разнообразни материали и техники, адаптирани на различни нива спрямо процеса на обучение.

Бисерова е с достатъчен преподавателски стаж в областта на визуалните изкуства в Софийския университет (от 2017г.). След спечелването на конкурса за доцент (през 2020г.) по Изобразително изкуство (Графика и технологии и Графичен дизайн) в Катедра „Визуални изкуства“ на ФНОИ, тя има часове във всички бакалавърски курсове на специалностите „Изобразително изкуство“ и „Графичен дизайн“ със задължителни и избираеми дисциплини, както и в магистърски програми към Катедрата.

4. Приноси

Предоставените от кандидата доц. д-р Снежина Бисерова приноси много точно и аргументирано формулират качествата на подадения за разглеждане хабилитационен труд. Следствие на което, аз изцяло ги приемам и адмиравам. Тук ще изброя няколко от тях, така както аз виждам иновацията и ползата от тях:

- Реализирането на авторски разпознаваеми, съвременни графични произведения, създадени на основата на оригинални технологически практики, изведени до автентичен, успешно функциониращ графичен език, допускащ множество възможности за развитие и надграждане, без безпокойство за повторение и уеднаквяване е сериозно постижение и принос.

- Друг съществен принос, който бих искала да споделя, е постигане на различни степени на графична художествена трансформация чрез многослойни изображения от различни естества и произход в сложни композиционни картини и йерархии със средствата на дигитален графичен софтуер.

- Особено оригинален начин на приложение на гравьорски ефект за подчертаване на графичната изразност, посредством използването на гравьорски софтуерен продукт.

- Изграждане и развиване на персонални методи и техники в използването на дигитален софтуер за целите на класическата графика.

- Приноси към утвърдени техники и процеси, свързани с класическите графични технологии по абсолютно оригинални и иновативни начини, използвани в авторската ѝ работа и в преподаването, като резултатите са неоспорими и впечатляващи. Отнася се до прилагането на авторски елементи в техниките акватинта, чрез

използването на свойствата на сухия или диспергиран копирен тонер за лазерен принтер при трансферна ръчна апликация.

- Също въвеждане и използване на нови, нискотоксични технологии в печата

при преподаването на дисциплината „Графика и технологии“.

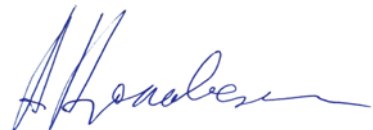
- И разбира се, огромният принос, който Снежина Бисерова има за развитието

на жанра арт книга, където за мен, тя безспорно е един от най-изявените специалисти у нас със своя впечатляващ начин на визуализиране на концепцията и предаване на посланието чрез „паралелно партниране на графичен образ и типография“.

Заключение

Имайки предвид всичко, изложено за Снежина Бисерова, нейните неоспоримо високи постижения в областта на графичните изкуства и не по-малко значителното професионално ниво на преподавателската ѝ дейност, убедено предлагам на уважаемото научно жури да избере Снежина Колева Бисерова на академичната длъжност „професор“ в Област на висше образование 8. Изкуство, Професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Графика и технологии), за нуждите на Катедра „Визуални изкуства“, Факултет по науки за образованието и изкуствата, СУ „Св. Климент Охридски“.

Изготвил рецензията:

09.11. 2023

Проф. д-р Анна Цоловска